

Dordtse Leerregels I, 15, 16 en 17: “Verwerp mij niet!”

Orde van dienst:

Welkom en inleiding
Votum en zegengroet
Nieuw Liedboek 314 Here Jezus, om uw woord.
Gebet
Lezen: Exodus 4: 18-23 en 5: 1, 2 en Exodus 7
Psalm 51: 1, 4, 5 Ontferm u God, ontferm u, hoor mijn klacht.
Tekst: DL I, art. 15, 16 en 17
Preek
Nieuw Liedboek 459: Ik breng een rechter aan het licht.
Geloofsbelijdenis
Nieuw Liedboek 1006 Onze Vader in de hemel
Collecte
Nieuw Liedboek 247: 1-4
Zegen.

Inleiding voor de dienst begint: In deze maanden gaan een paar leerdiensten over de Dordtse Leerregels. Leerregels, opgesteld tijdens de Synode van Dordrecht in 1618/1619.

Weet u het nog? Hier is die synode.

Dia.

Die samenkwam in de Kloveniersdoelen in Dordrecht.

Dia/dia.

Gisteren heeft Koning Willem Alexander in Dordrecht in de Augustijnenkerk het startschot gegeven voor het programma “Ode aan de Synode”. Dit duurt zo’n 180 dagen.

En hij opent de expositie, “Bid, werk & bewonder” in het Dordrecht-museum.

Dia.

Deze week kwam er ook een mooie Glossy uit over de Synode.

Dia.

Het lijkt dus één groot feest te worden.

Dat is mooi.

Want het hart van de Leerregels is de vrije genade van God. Uitgekozen uit liefde.

Overall in de Leerregels kom je dan ook Christus tegen. En het werk van de Geest.

Tegelijk zitten er ook heel scherpe kanten aan die leerregels. Mensen zijn er angstig door geworden, lijdzaam, verward, kwaad.

Misschien nog wel het meeste door het onderwerp van vanmiddag: de verwerping.

Daar is in de loop van de jaren veel kritiek opgekomen. Sommigen zijn er hun geloof en kerk door kwijtgeraakt. En misschien zouden wij het in onze tijd ook wel wat anders geformuleerd hebben.

Maar het is wel eerlijk, dat de Leerregels hier ook aandacht voor vragen. Voor, zeg maar, de schaduwkant van de verkiezing.

We kunnen daar in één dienst niet alles over zeggen. Ik weet ook lang niet alles wat God weet.

Ik wil een tip van de sluier voor u op lichten. En ik hoop dat er vanonder die sluier ook echt licht in ons midden mag schijnen.

Inleiding: De Leerregels gaan over een diep en moeilijk onderwerp: de uitverkiezing door God.

In de **eerste dienst** heb ik proberen uit te leggen, dat het woordje ‘uitverkiezing’ een woordje uit het woordenboek van de liefde is: “Hij heeft mij uitgekozen!”, roept het meisje verrast als ze verkering krijgt. Dat is het: je bent Gods kind. Niet omdat je zo goed of sterk of braaf bent. Maar omdat Hij je liefheeft.

Het kwetsbare woordje 'uitgekozen' onderstreept Gods liefde voor jou. Onvoorwaardelijke liefde. In de **tweede dienst** probeerde ik uit te leggen, dat je op aarde kunt weten of God je uitgekozen heeft. Dat is namelijk geen duister geheim. Geen vreemd noodlot. Dat weet je als je gelooft in Jezus en Hem volgt. Hij heeft jou immers in Hem uitgekozen. De Zoon van Gods liefde.

Je hoeft dus niet bang te zijn voor dit woordje.

Het komt uit het woordenboek van de liefde: "God had de wereld zó lief, dat Hij zijn enige Zoon zond om het oordeel over de zonde te dragen".

Het gaat vanmiddag over het moeilijkste stukje van het christelijk geloof. Over het steentje in je schoen, dat steeds zo'n pijn doet en lopen lastig maakt. Of misschien wel het mes in je hart, waardoor je geloof in God een langzame dood gestorven is.

Het gaat vanmiddag over de "verwerping".

Over de met recht vreselijke gedachte, dat niet iedereen eeuwig op de nieuwe aarde zal leven. Niet iedereen komt in het Koninkrijk van Koning Jezus. Er zijn ook mensen die verloren gaan, vertelt de Bijbel. En de Bijbel laat zien dat het juist Jezus is die dit zo duidelijk vertelt.

Juist Hij, die het licht van de wereld is, vertelt over de eeuwige duisternis. Over het oordeel. De hel. Het gaat over het woordje 'verwerping'.

Dat is natuurlijk vreselijk lastig. Een God die mensen uitkiest? Die de een het geloof geeft en de ander niet? Die mensen schept, geboren laat worden, waarvan hij weet, dat ze verloren zullen gaan?

Het klinkt zo vreselijk onrechtvaardig. Zo willekeurig. Zo oneerlijk. Zo liefdeloos.

Is dit mijn hemelse Vader, die ik door Jezus mag kennen?

Al vanaf dat ik heel jong was worstel ik met dit stukje van het christelijk geloof.

En nog.

Wat bedoelen de Leerregels met dat woordje 'verwerping'?

Wanneer heeft de Bijbel het erover?

En waarom eigenlijk? Dit is toch helemaal geen troost?!!!

We nemen vanmiddag één concreet voorbeeld: de Farao van Egypte in de tijd van Mozes.

Preek:

Dat woordje 'verwerping' is natuurlijk zo moeilijk omdat het over mensen gaat. Levende mensen. Mensen met een naam en met verlangens.

Over mijn collega, die niets met geloven heeft en tegelijk altijd zo eerlijk is en vriendelijk.

Over mijn man, die niet gelovig is opgevoed, maar zo goed voor me is. Waar ik zoveel van houd.

Over mijn dochter, die in alle vragen is vastgelopen. Mijn zoon, die toch al vaak zo cynisch is.

Wat moet ik met dat woordje 'verwerping', 'oordeel'?

Ik raak zo het evangelie, de blijde boodschap, helemaal kwijt!!

En als God besloten heeft om mij te verwerpen, wat moet ik dan nog?

En je voelt je een klein donsveertje dat door de storm wordt weggeblazen. Machteloos.

Kun je daar wel een preek over houden in de kerk? In de kerk moet het evangelie toch verkondigd worden? Gods liefde? Troost?

Wat voor troost zit er in die leer over de 'verwerping'?

Het lijkt alleen maar willekeur.

Lastig. Lastig. Liefst zou ik dit stukje overslaan.

Maar dat zou niet eerlijk zijn. Het staat in onze belijdenis.

En daarbij: de Bijbel heeft het er ook over.

Bijvoorbeeld: bij koning **Saul**.

Als koning Saul koning wordt zijn er hoge verwachtingen. Maar Saul laat de HERE steeds meer los, gaat zijn eigen gang, voert zijn eigen oorlogen en wordt doof voor God.

Uiteindelijk zegt de HERE tegen hem: "*U hebt de opdracht van de HEER verworpen, daarom verwerpt*

Hij u als koning”.

En daarna wordt dan ook **David** door Samuël gezalfd als koning over Israël.

Maar u hoort al een nuance: het gaat hier niet over een eeuwige verwerping van Saul, maar hij wordt als koning verworpen. En ook de reden wordt erbij genoemd: hij heeft Gods opdracht verworpen.

Maar bij **David** is het persoonlijker. Na zijn zonde met Bathseba en zijn moord op haar man Uriah breekt de HERE met striemende woorden Davids leven binnen. Hij ontmaskert David. Spreekt zijn oordeel uit. En David krimpt in elkaar, beseft wat hij gedaan heeft en dicht Psalm 51 waarin hij zijn diepe schuld belijdt. Hij schrijft dan ook dit: *“Schep mij een rein hart, o God,*

*en vernieuw in mijn binnenste een vaste geest;
verwerp mij niet van uw aangezicht
en neem uw Heilige Geest niet van mij....”.*

Die vreselijke mogelijkheid is er dus: verworpen worden.

Dat is de diepe ernst van het evangelie: als je niet in het licht wilt leven, leef je in de duisternis.

Maar let nu al op het grote verschil met de verkiezing.

Een vreemd verschil. Een heel onlogisch verschil. Maar een heel belangrijk verschil.

Want God kiest anders dan Hij verwerpt.

Hij kiest heel actief. Liefde is een positieve daad.

Maar verwerping is ‘voorbijgaan’. Alsof hij dat eigenlijk niet wil.

Ziet u het verschil?

Verkiezing gaat over Gods vrije liefde voor jou. Hij kiest jou niet uit omdat je zo goed bent en alle geboden van God gehouden hebt. Zijn keus is geen gevolg van jouw goede daden. Gelukkig niet. Hij heeft je lief om niet. Het is echt genade.

Mooi.

Maar: verwerping door God is wél het gevolg van jouw daden, van jouw keus om God te verwerpen.

Ziet u het grote verschil?

Het lijkt heel onlogisch.

Maar goed om te zien. Anders maak je van God een tiran, die vol willekeur uitkiest of weggooit.

Hoe ging dat bij de Farao?

Dia.

Dan moet u eerst weten wat een Farao in die dagen was.

De Farao was de koning van Egypte. Rijk en machtig. Maar hij was in de ogen van de mensen ook de zoon van Ra. De zonnegod. En ook in zijn eigen ogen.

Hij beschikte als een god over de mensen. Hard en vaak vol willekeur. Hij liet honderden slaven jarenlang keihard werken en sterven aan zijn eigen graftombe.

De Farao, die Jozef kende, was onder de indruk geweest van de God van Jozef.

Had Jozef en zijn familie het mooiste plekje in Egypte gegeven. Het land Gosen.

Het land overleefde de hongersnood. De Farao had respect voor de God van Mozes.

Maar na vele jaren komt er een Farao, die Jozef zelf niet gekend heeft en alleen maar ziet hoe dat slavenvolkje groeit en groeit. Een wat paranoïde Farao. Hij ziet dat volk in Gosen steeds meer als een bedreiging. Straks gaan die vluchtelingen de macht nog overnemen!

Moet je eens kijken hoe groot die gezinnen zijn!

En ze blijven maar vasthouden aan die God van ze.

Waarom buigen ze niet voor de god Farao?

En hij gaat er wat aan doen!

Hij gaat snoeien.

Hij maakt slaven van dit volk. Laat ze zich doodwerken aan zijn steden en graven.

Pithom en Raamses.

Laat de jongetjes in de Nijl werpen en verdrinken om het volk te knakken. Over verwerping gesproken.

Het volk roept tot God. De God van Abraham, Izaäk en Jakob.
En de Almachtige komt in beweging. Hij gaat zich ontfermen over dat slavenvolkje. Hij gaat zijn naam daaraan verbinden. Hij schaamt zich daar niet voor, maar heeft het lief.
Mozes moet dan naar de Farao toegaan en hem vragen om zijn volk te laten gaan. Weg uit Egypte naar het beloofde land Kanaän.
Maar Mozes is bang.
Hij kent de Farao en hij kent de macht van de Farao. Zijn trots. Zijn willekeur. Wie is hij, dat de Farao naar hem zou luisteren of naar de God van die zwakke Hebreëen?
Een kansloze missie!
En dan geeft de HERE Mozes moed.
Zijn broer Aäron mag met hem mee.
Hij krijgt tekenen mee. Zijn staf wordt een slang. Sterker dan de slangen van Egypte.

“En”, zegt de HERE, “het is waar, de Farao is machtig, hij zal niet luisteren. Ik weet het. Hij zal steeds trotser worden, steeds harder. Maar let op: ik ben het die het hart van de Farao zal verharden”.
“Wees niet bang!”, bedoelt de HERE.
“Zijn hardheid, zijn trotse weigeren is voor mij niet onverwacht. Het is geen verrassing”.

Farao lijkt heel sterk, hij voelt zich een god, zoon van Ra, maar hij is maar een mens. En als hij niet wil luisteren, zal de HERE hem ontmaskeren. Vernederen. Ja, Hij zal de Farao zelfs gebruiken om zijn eigen macht te laten blijken. Hij zal laten zien hoe groot zijn liefde is voor dat uitverkoren slavenvolkje. Die liefde is zó sterk, daar kan geen afgod tegenop!
God zal zijn hart verharden. De HERE gaat in zijn vrijmacht de Farao zelfs gebruiken om zijn eigen macht aan de wereld te tonen. Hoe groter de Farao zichzelf maakt, hoe groter hij de God van de Hebreëen maakt.

Maar het bijzondere is, dat er ook staat, dat de Farao zélf zijn hart verhardt. Hij weigert ook zélf. Hij laat zijn hart niet vermurwen. Hij wil zélf ook niet luisteren.
Het is dus niet zo, dat de Farao een marionet van God is geworden. Een pop aan touwtjes.
Of dat zijn hart geen echt hart meer is. Nee, Farao wil zelf ook niet. Kiest ervoor niet te buigen.
En dan volgen de plagen. Kikkers, bloed, hagel, duisternis, de dood van zijn zoon....
Maar die plagen maken zijn verzet alleen maar groter.
Hoe meer hij de macht van God moet zien, hoe harder hij zijn ogen daarvoor sluit. En zijn hart.
Hij wil niet aanvaarden dat de God van die Hebreëen sterker is dan hij.

En dat ken je wel: je hebt een conflict. Met je vader of met een collega. En je praat. Je verwijt. Maar hoe meer die ander gelijk heeft, hoe groter jouw ontkenning. Hoe meer argumenten die ander heeft, hoe meer argumenten jij verzint om maar niet toe te hoeven geven. Je moet er niet aan denken, dat jij ongelijk zou hebben en je gezicht verliest.
Het programma “Het familiediner” leeft hiervan.

Ziet u: die verharding, die verwerping, gaat niet buiten een mens om. Die groeit uit de worsteling van God om jouw hart voor hem te winnen. Om jouw ogen te openen.
De HERE worstelt met de Farao. Het wordt een godenstrijd. De Farao kan ervoor kiezen om te buigen. Om in God zijn meerdere te erkennen.
En daar heeft hij alle reden voor.
Want wat ziet hij veel van God.
Hij ziet het voor zijn ogen gebeuren: de liefde van God voor dat volkje. De macht van die God in al die tekenen en plagen. De onmacht van de goden in Egypte. Die God van die Hebreëen kan zelfs dagenlang de zon verdringen. Ra is machteloos, als God duisternis over het land brengt.
De Farao ziet meer tekenen, dan wij ooit gezien hebben!

Maar hij kiest ervoor om zijn hart te verharden. Want hij is toch god. Zoon van Ra. De morgen- en de avondster!

En de HERE weet dat en hij weet dat het ook alleen maar erger zal worden: hoe meer God zijn macht toont en zijn gelijk, hoe meer de Farao zijn hart zal verharden. Hij gaat toch niet buigen voor de God van dat slavenvolkje!!

En hij heeft niet door, dat hij daardoor God alleen maar sterker maakt en groter. Hoe groter de Farao zichzelf maakt, hoe duidelijker de macht van God in de wereld straalt als hij die Farao verslaat. Zo machtig is God: hij gebruikt de macht van de Farao om zijn macht aan de mensen te laten zien.

Mag ik u vragen: voelt u ook al iets van de troost die God ons zo geeft.

Al die machten om ons heen. De macht van de Farao toen. De macht van het atheïsme nu. De macht van de god van deze eeuw, de satan, zelf. Dat gaat niet buiten God om. Die zijn uiteindelijk in zijn hand en zullen op een dag buigen voor Hem, die de liefde zelf is.

Alle knie zal zich eenmaal buigen voor Jezus.

De duisternis moet wijken. God werpt het in het eeuwige vuur.

Dat is de troost van de verwerping: alle knie zal zich buigen voor Jezus.

Dia.

Het is ook een **waarschuwing**.

In onze tijd is heel duidelijk dat roken echt slecht voor je is.

Op pakjes sigaretten staan stevige teksten. Zoals "Roken is dodelijk" of "Roken veroorzaakt kanker". Met fotootjes van zwarte longen en vreselijke tumoren.

Waarom staat dat erop?

Om ons bang te maken?

Nee, om te waarschuwen.

Om je te helpen om het roken op te geven. Zodat je gezond bent en leeft. Zodat je juist niet ziek wordt en dood gaat.

Daarom vertelt Jezus over 'verwerping' of 'eeuwige duisternis'.

Omdat de HERE juist **niet** wil, dat je daar terecht komt.

Daarom sterft hij voor ons aan het kruis. Omdat hij juist niet wil dat we in de duisternis omkomen.

Want we lopen allemaal tegen verleidingen aan. We hebben allemaal onze trots. We willen allemaal vrij zijn en vinden Gods geboden maar lastig. We zoeken ons geluk het liefst bij onze eigen goden. Het zit diep in een mensenhart.

De vraag is nu: wat doe je ermee?

Geef je je trots, je verslavingen, de ruimte om te groeien of kies je ervoor om naar God te luisteren?

Je hebt veel vragen. Over het leven. Over God. En dat is heel normaal.

Maar kies je ervoor om je vragen te cultiveren of ga je op zoek naar antwoorden?

Wil je leerling zijn?

De leer over 'de verwerping' is dan een enorme waarschuwing. Jezus rukt de blinddoek van je ogen en roept: "Pas op! Laat je niet leiden door je verslavingen! Loop niet in de afgrond! Ik wil dat je leeft! Kijk, ik geef mijn leven voor je. God is goed. Hoe vaak je daar misschien aan twijfelt. God is goed.

Het maakt ons ook **ootmoedig**.

Want als je je eigen hart kent, dan weet je dat je ook zelf vaak liever je ogen sluit voor het gelijk van God. Dat je buigen lastig vindt. Buigen voor God.

Als je je eigen hart kent, dan weet je dat je ook zelf vaak het kwaad daar een plek geeft. Je verslaaft aan de goden van deze tijd.

Christenen zijn niet beter dan anderen.

Jouw geloof, de liefde van God, die je mag ervaren, je weet, dat dat allemaal een geschenk is.

Ten diepste weet je dat dat een geschenk is.

Dat maakt ootmoedig.

Tenslotte het mooiste: de Leeregels lijken heel hard. Vol angst. Het gaat zelfs over verwerping. En als je dan alleen al aan je kinderen denkt, die geloven moeilijk vinden....
Maar de Leerregels zijn niet hard en zonder mededogen.
Moet je eens lezen hoe mooi de Leerregels schrijven over kinderen, die jong sterven.
En dat kwam in die tijd vaak voor. Veel baby's haalden het eerste jaar niet.
En dan?
Die kleintjes konden nog niet geloven.
Gaan ze dan verloren?
Nee!
Je mag als ouders rust vinden in het verbond. In de barmhartigheid van God.
Wees niet bang.

Maar wees ook niet bang als ze opgroeien en andere wegen gaan. Als het kaarsje van hun geloof lijkt te doven. Als ze zelfs zeggen, dat ze niet meer in God geloven.
Denk dan niet dat ze dus door God 'verworpen' zijn!
Zoals de verloren zoon: hij gaat weg bij zijn vader. Neemt zijn deel van de erfenis mee en leidt een uitbundig leven in een vreemd land met vreemde vriendinnen.
Is hij verworpen?
En is die oudere broer die netjes thuisblijft dan misschien 'uitverkoren'?
Nee, helemaal niet.
Kijk eens wat er met die jongste broer gebeurt: op een dag is hij alles kwijt.
Denkt hij nu: 'Ik ben verworpen!'
Helemaal niet,
Hij denkt aan de liefde van de vader.
En die vader staat met de armen wijd open als hij terugkomt. Dat is God.

Of denk aan je eigen leven.
Als je bij jezelf merkt, dat je wel wilt geloven, maar dat dat vaak zo moeilijk is. Je merkt bij jezelf dat vuur vaak niet. Een vriendin van je wel. Die is altijd zo enthousiast. Luistert vaak naar gospel. Zit op een vrouwenbijbelstudiegroep. Praat er makkelijk over.
Maar jij....
Je worstelt met al je vragen. Voelt vaak niets. Je zou het wel willen, maar het is er gewoon niet. Je worstelt met een boezemzonde, die je elke keer weer laat struikelen. Je voelt je vaak somber, depressief.
En je denkt: is dat wel goed? Ziet God mij wel?
Soms de angstige vraag: heeft God mij misschien verworpen?

De leerregels hebben het dan over de 'walmende vlaspit' en het 'geknakte riet'.
Zo'n walmend vlaspitje is een lampje met een lontje en wat olie.
Een pitje, een lontje van vlas.
Er zit nog maar weinig olie in. Het gaat bijna uit. Het vlammetje is heel zwak en walmt nog wat zwarte rook. Wij zouden zo'n vlammetje uitblazen. Alleen maar wat rook.
God niet.
Hij zal er wat olie bij doen. Het vonkje aanblazen.
Hij is de herder, die de lammeren in zijn armen draagt. Die verloren zonen opvangt.
Hij dooft je leven niet zomaar uit!
Integendeel. Hij is geen trotse Farao. Hij wil je Vader zijn, die je ondersteunt.
Hij buigt zich door Jezus naar je toe.
Wil al je zonden wel voor je dragen. De schaamte. De schuld. De vernederingen.
Als jij maar leeft.
Dat is God.

Amen.